

Jis dar reikalingas ilgam...

Tomui Venclovai - 85

Biografija

Tomas Venclova gimė 1937 m. rugsėjo 11 d. Klaipėdoje ir užaugo rašytojo Antano Venclovos šeimoje. Vilniaus universitete baigęs lituanistikos studijas dirbo istorijos fakultete.

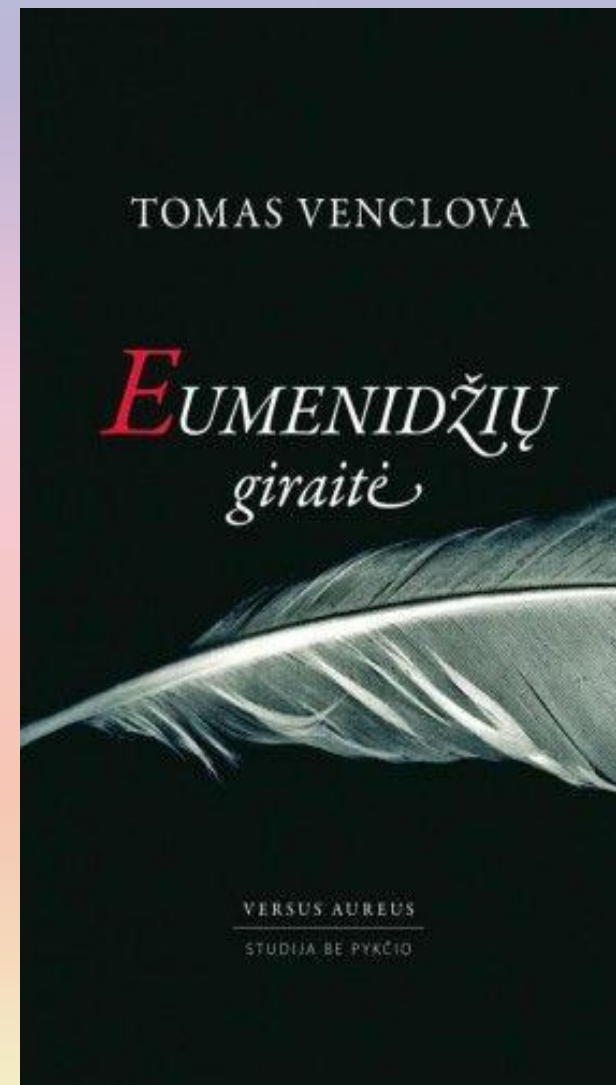
Nuo 1947 m. mokėsi Vilniaus 1-oje berniukų gimnazijoje. 1954-1960 m. Vilniaus universiteto Istorijos-Filologijos fakultete studijavo lituanistiką. Dirbo Istorijos institute, dėstė Vilniaus universitete, 1966 m. Vilniaus universitete įsteigė semiotikų būrelį. 1975 m. įstojo į Lietuvos Helsinkio grupę. 1977 m. Česlovo Milošo kvietimu išvyko dėstyti į Berklio (Berkeley) universitetą JAV, už disidentinę veiklą jam buvo atimta SSRS pilietybė. 1980-2012 m. dirbo Jeilio (Yale) universitete, 1985 m. ten apsigynė filosofijos daktaro laipsnį. Slavų (rusų ir lenkų) literatūros profesorius, nuo 2012 m. profesorius emeritas. Jis yra išleidęs dešimtis poezijos, eseistikos ir publicistikos knygų, vertė literatūrą iš rusų, anglų, lenkų kalbų. Gyvendamas ir dirbdamas New Havene (JAV) suspėjo dalyvauti ir Lietuvos gyvenime. 2019 m., būdamas 82-ejų grįžo gyventi į savo plačiai aprašytą miestą Vilnių.

Emigracija

1937 metais T.Venclova 1977-aisiais emigravo į Jungtines Amerikos Valstijas, 1985 metais Jeilio universitete gavo daktaro laipsnį, dėstė šiame universitete. Jis yra išleidęs dešimtis poezijos, eseistikos ir publicistikos knygų, vertė literatūrą iš rusų, anglų, lenkų kalbų.

Kūryba: poezija, vertimai

Poezija

Poetas laikosi daugelio klasikinės poezijos normų – ritmo, rimo, metro. Pasaulį lyrinis veikėjas tarsi stebi iš šalies ir jį komentuoja. Poetas dažnai atsigręžia į pasaulinę literatūros ir kultūros tradiciją. Taip pat poetui rūpima problema – laiko tėkmė, istorija ir jos poveikis žmogui. Jo kūryboje yra ir pilietinių, net politinių eilėraščių, ir meilės lyrikos. Emigracijoje rašytuose eilėraščiuose dažna tremties, kaip išbandymo, atskleidžiančio žmogaus būties esmę, tema.

T. Venclovos eilėraščiai versti į daugelį kalbų (rinkiniai pasirodė angliškai, vokiškai, itališkai, švedišškai, rusiškai, lenkiškai, vengriškai, kiniškai, baltarusiškai ir kitomis kalbomis).

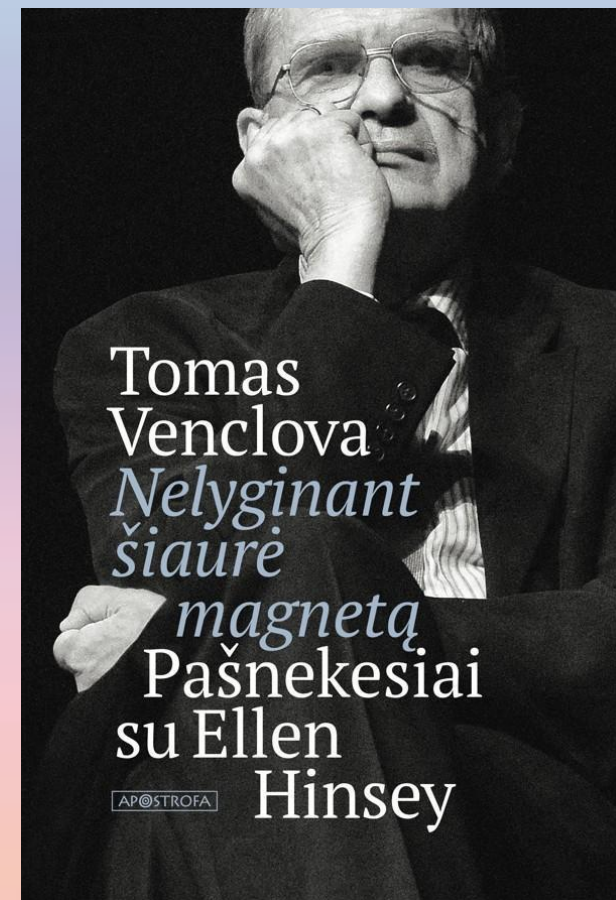
Knygos

Vilties formos – publicistika išsiskirianti patraukliu stiliumi.

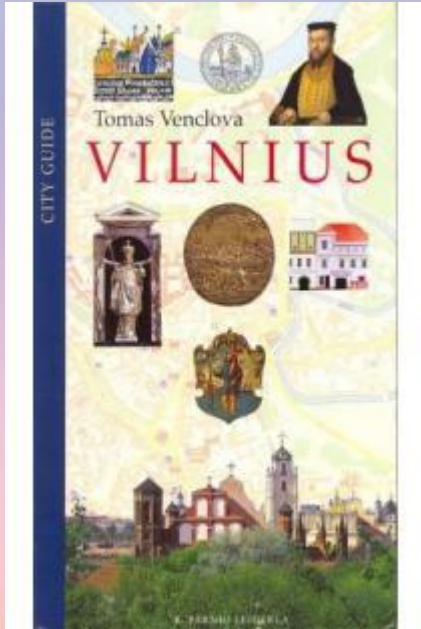
*Ne atspindys, o pertrūkis
tikrovėj,
Sala, įaugus į putotą srovę,
Atstojanti neatrastąjį rojų,
Išsilukštėna iš gyvos kalbos...*

Straipsnių rinktinėje "Pertrūkis tikrovėje. Straipsniai apie literatūrą ir kultūrą" publikuojami per keturiasdešimt su viršum metų, įvairiomis progomis literatūros ir kultūros temomis rašyti ir ilgainiui susikaupę straipsniai bei esė.

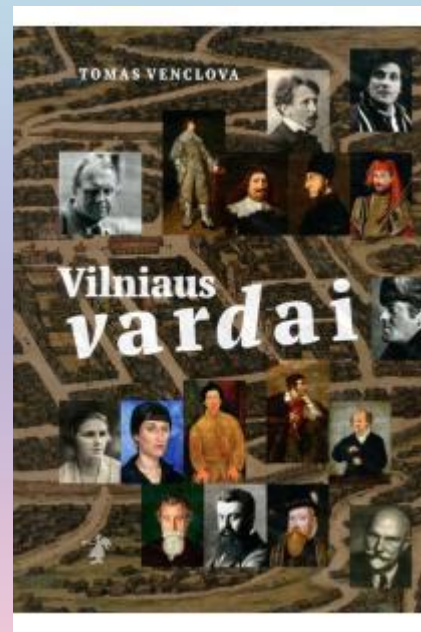

„Nelyginant šiaurę magnetą“ - pirma išsami rašytojo autobiografinė knyga. Pašnekesiuose su Ellen Hinsey Venclova aprėpia keturis gyvenimo dešimtmečius Lietuvoje, Maskvoje ir keturis dešimtmečius Jungtinėse Amerikos Valstijose.

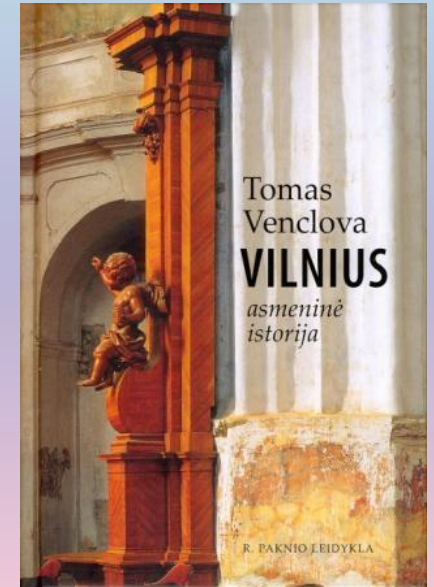
Knygos apie Vilnių ir jo žmones

Vilnius. Miesto vadovas – knyga, skirta besidomintiems Vilniaus istorija. Autorius pasakoja apie svarbiausius jo pastatus, išlikusius ir mirusius tolimos ir netolimos praeities liudininkus, gražiausias jo vietas.

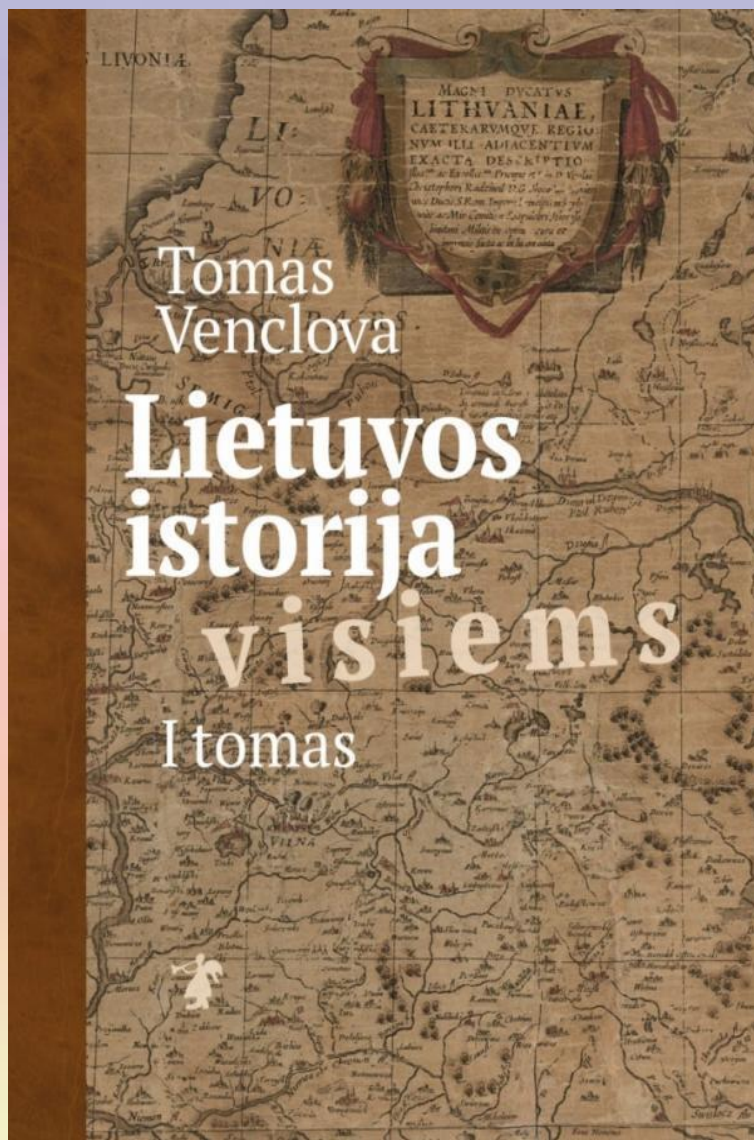

„**Vilniaus vardai**“ knygoje pasakojama apie Vilniuje - nuo pat jo įkūrimo iki mūsų dienų - gyvenusius, dirbusius, apsilankiusius ir miesto istorijoje pėdsaką palikusius žmones.

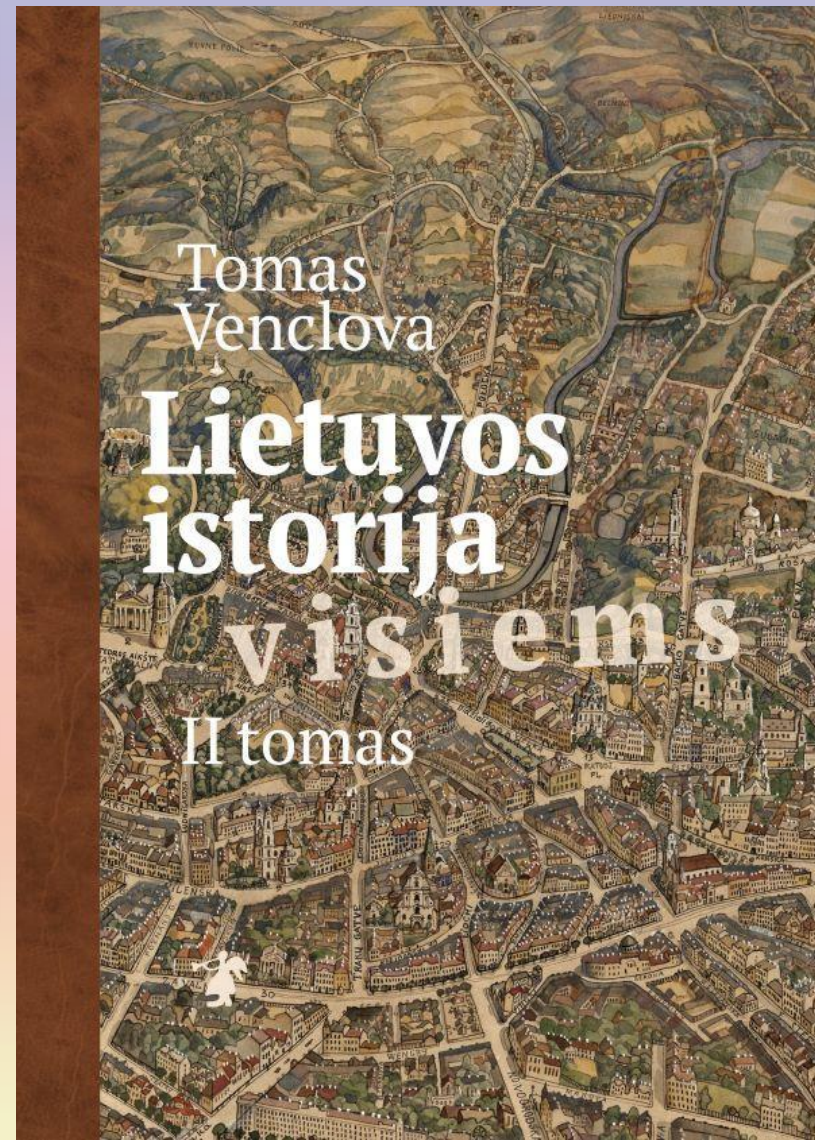

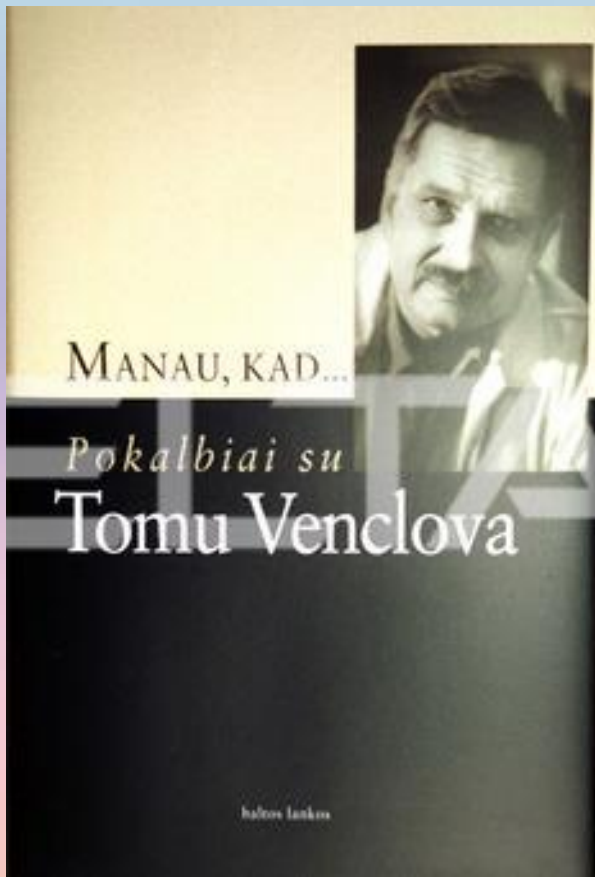
„**Vilnius: asmeninė istorija**“ - tai trečioji poeto, publicisto, vertėjo, literatūros tyrinėtojo, Tomo Venclovos knyga apie Vilnių.

Knygos apie Lietuvos istoriją

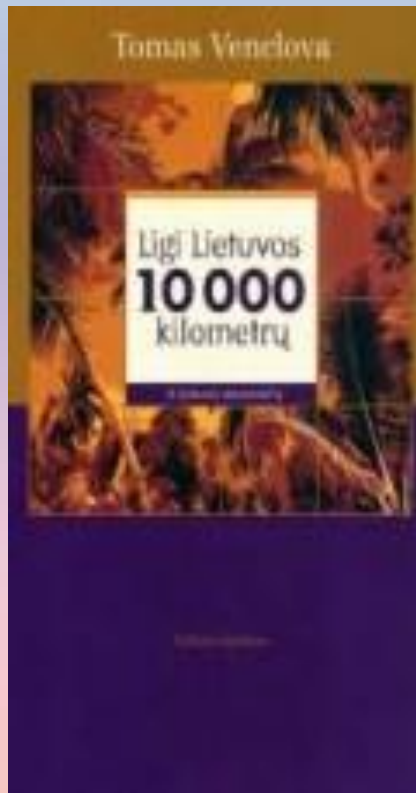

Pirmojo tomo pasakojimas prasideda nuo neandertaliečių ir kromanjoniečių laikų, o baigiasi Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės padalijimais; antrajame tome dėstoma tolesnė istorija iki atkurtos Nepriklausomybės įtvirtinimo 1991-aisiais žlugus SSRS.

Pokalbių knygoje „Manau, kad...“ surinkti 1977 – 1999 metais lietuvių, lenkų, rusų, anglų kalbomis spaudoje pasirodę interviu, skirti literatūros, kultūros ir politikos klausimams.

Iš kelionių dienoraščių sudaryta knyga, leidžia skaitytojams pajauti autoriaus akimis tolimąsias Azijos šalis, tokias kaip Japoniją, Korėją ar Kiniją ir Tibetą. Knyga supažindina mus su šiomis šalimis iš arčiau ir gyvybingiau. Autorius šiose šalyse aplanko tai kas jam įdomu asmeniškai, daugiausia dėmesio skirdamas kultūros paminklams ar civilizacijos aspektams. Kiekviena praleista diena šalyje yra lyg nauja, ir autorius jas išnaudoja pilnai, norėdamas apčiuopti tą šalį kuo daugiau. Nestinga ir pasitaikančių kuriozinių akimirkų į kurias patenka autorius, ar ironiškų komentarų, kartu neslėpdamas savo atradimų džiaugsmus ir sunkumus kurias jis patyria kelionėse.

Apdovanojimai ir įvertinimai

1978 m. V. Krėvės literatūrinė premija, už „98 eilėraščius“

1995 m. LDK Gedimino ordino Komandoro kryžius

1999 m. Vyčio Kryžiaus ordino Karininko kryžius

2000 m. Nacionalinė kultūros ir meno premija

2002 m. Šv. Kristoforo statulėlė

2005 m. „Poetinio Druskininkų rudens“ Jotvingių premija

2009 m. „Sugiharos fondas – Diplomatai už gyvybę“ T. Venclovą išrinko Tolerancijos žmogumi

2010 m. Vytauto Didžiojo universiteto garbės daktaro vardas

tarptautinės Vilenica (1990 m.), Capri (1991 m.), Qinghai (2011 m.), Petrarca (2014 m.) premijos

2012 m. Klaipėdos universiteto garbės daktaro vardas

2013 m. Vilniaus garbės piliečio vardas

2013 m. Lenkijos atgimimo ordino Didysis kryžius^[10]

2017 m. Vilniaus universiteto garbės daktaro vardas^[11]

2018 m. Getingeno universiteto garbės daktaro vardas

Naudoti šaltiniai:

Venclova T. Vilties formos: publicistika, esė. – V.: Lietuvos rašytojų sąjunga, 1992. – 544 p.

Venclova T. Ligi Lietuvos 10 000 kilometrų. – V.: Baltos lankos, 2003. – 236 p.

<https://www.vdu.lt/lt/person/4-tomas-venclova/>

https://lt.wikipedia.org/wiki/Tomas_Venclova

Informaciją surinko Rokiškio Juozo Keliuočio viešosios bibliotekos Lankytojų skyriaus vyresn. bibliotekininkė Alina Malcienė.